

Trzy nowe gatunki jaskrów odkryto na Pomorzu

12 października 2024

Trzy nowe gatunki jaskrów zidentyfikował na Pomorzu Zachodnim w okolicach Darłowa dr hab. Adam T. Halamski z Instytutu Paleobiologii PAN. Nowe gatunki: jaskier Amalasanty, jaskier Gryfitów i jaskier darłowski, nazwano m.in. na cześć królowej Ostrogotów i pomorskiego rodu Gryfitów.

Dobrze znane w Polsce jaskry (*Ranunculus*) obejmują około 600 gatunków roślin kwiatowych. Nowo odkryte okazy należą do gatunku różnolistnych – *Ranunculus auricomus*, rosnących w strefie umiarkowanej Europy i Azji. Jest to tzw. gatunek zbiorowy, składający się z bardzo wielu mikrogatunków. Na obszarze wokół miasta Darłowo na Pomorzu Zachodnim jaskry różnolistne występują dość powszechnie i rosną głównie w półnaturalnych siedliskach, na poboczach dróg, skarpach, obrzeżach lasów.

Odkrywca nowych gatunków dr hab. Adam T. Halamski z Instytutu Paleobiologii PAN zbierał okazy jaskrów z tego regionu łącznie przez kilkanaście lat – od roku 2010 do 2023. W efekcie jego prac w tym miejscu zidentyfikowano trzy nowe gatunki, których polskie nazwy odnoszą się do regionu ich występowania czyli Pomorza.

Jaskier Amalasanty (*Ranunculus amalasuinthae*) nazwano na cześć Amalasanty, królowej Ostrogotów, zmarłej w 525 roku. Jedno ze stanowisk tego jaskra znajduje się około 20 km od cmentarzyska Gotów w Grzybnicy.

Drugi odkryty gatunek to jaskier Gryfitów (*Ranunculus gryphum*) zidentyfikowany na Wybrzeżu Koszalińskim w Barzowicach. Upamiętnia ród Gryfitów, dynastie panującą w Księstwie

Pomorskim do 1637 roku.

Z kolei jaskier darłowski (*Ranunculus dirlovus*) odkryto w pobliżu miasta Darłowo. Najstarsza wzmianka o tej nazwie geograficznej pochodzi z 1205 roku, miejscowość opisana jest jako Terra Dirlova, stąd też nazwa nowego gatunku. „Od innych jaskrów grupa różnolistnych różni się tym, że po pierwsze ich liście odziomkowe, wyrastające z podstawy łodygi, są bardzo różnych kształtów w zależności od wieku rośliny – pierwsze wczesnowiosenne są inne, wyrastające w okresie kwitnienia rośliny również, inne są wreszcie ostatnie, wytwarzane, kiedy jaskier owocuje. Z kolei liście łodygowe są podzielone na odcinki, czego nie ma u żadnych innych jaskrów. Gatunki wyróżnia się na podstawie szczegółów morfologicznych, głównie właśnie charakterystyki liści” – opisał w rozmowie z PAP dr hab. Adam T. Hałamski.

Proces identyfikacji był w związku z tym czasochłonny i wymagał wielu analiz, bo poszczególne gatunki różnią się minimalnie, np. segmentami liści łodygowych, mniej lub bardziej podzielonymi liśćmi odziomkowymi, kształtami den kwiatowych.

“Podczas takich prac porównuje się cykle liściowe, czyli zestawienia liści od pierwszego wczesnowiosennego do ostatniego późnowiosennego. Trzeba pojechać przynajmniej dwa razy na stanowisko jaskrów, żeby zebrać je na początku i pod koniec sezonu wegetacyjnego” – opisał rozmówca Nauki w Polsce.

Odkrycie na Pomorzu aż trzech unikatowych gatunków, z których każdy reprezentowany jest tylko przez kilka populacji, może wynikać z niewystarczającej liczby badań florystycznych w tym regionie. Ponad 95 proc. materiału kwiatowego do badań z lat 2010-2023 zebrał właśnie dr hab. Adam T. Hałamski.

Kilka lat temu badacz odkrył nowy gatunek jaskra w okolicach Warszawy, w lesie dębowo-grabowym w miejscowości Lipka (Rezerwat “Dębina”). Gatunek *Ranunculus kobendzae* nazwano na

część Romana Kobendzy, polskiego botanika i dendrologa. Jaskier Kobendzy występuje też w trzech innych miejscach w centralnej Polsce: Puszczy Słupeckiej, miejscowościach Brańszczyk i Błogie.

Nowe gatunki z Pomorza opisano w „Bulletin de la Société linnéenne de Lyon”.

Autorstwo: Ewelina Krajczyńska-Wujec (PAP)

Źródło: NaukawPolsce.pl